

Katja Valjakka

PALVELUPÄÄLLIKKÖ

TÄSSÄ MUKANA

Hankevastaavana ko.hankkeen aikana. Mikkelin kaupunginkirjasto aikuisten lukutaitoja tukemassa - hanke, AVI-rahoitus, toteutusaika 2019

MUUTEN

Nykyään vastaan verkkopalveluista, aineistonhankinnasta ja kokoelmista

Petri Suovalkama

KIRJASTONHOITAJA

TÄSSÄ MUKANA

Toteutin hankeaikana Mikkelin pääkirjastossa aamulehtiin ja vedän tällä hetkellä aamulehtiä Hirvensalmen kirjastossa (Hirvensalmi ostaa kirjastopalvelut Mikkelin kaupungilta)

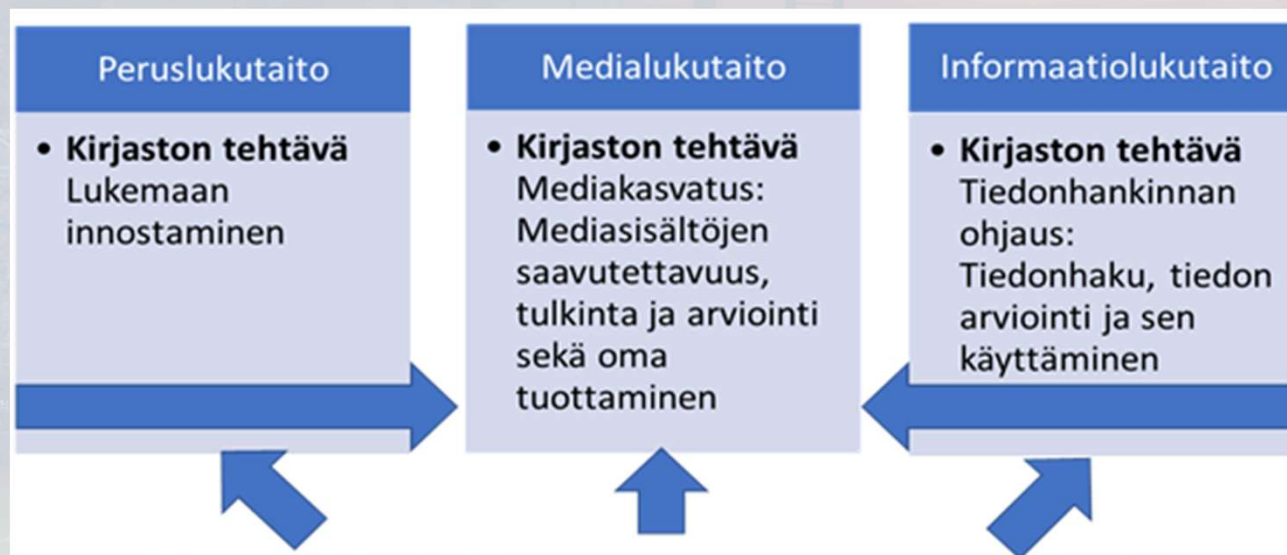
MUUTEN

Tehtäviin kuuluu mm. etä- ja lähidigiopastus, kokoelmatyö, kuvailu.

Mikkelin seutukirjasto aikuisväestön lukutaitoja tukemassa – toimintamalleja ja suuntaviivoja (AVI- hanke 2019):

- Hanke nivoutui vahvasti vuonna 2019 Mikkelissä vietettyyn lukemisen teemavuoteen, Lukemisen unelmavuoteen, jossa päämääränä oli lukuinnon nostattaminen erilaisin keinoin.
- Hanketyöntekijä muistaakseni 8 kk 50% työajalla
- Hankkeen aikana lukuinnon edistämiseksi kokeiltiin mm. verkkolukupiiriä, yhteisöllistä lukukisaa verkossa, aikuisille suunnattua genrevinkkausta, kirjavinkkejä paikallislehdessä sekä kirjavinkkien keräämistä asiakkailta.
- Lisäksi:
  - Medialukutaidon työpaja: tunnin mittainen medialukutaitoa tukeva kokonaisuus, johon sisältyy medialukutaidon tietoisuus ja työpajatyypinen työskentely.
  - Sosiaalisen median taitojen testi: tuotettiin osana Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun opiskelijan tekemää harjoittelua.
  - Aamun uutistuokio –medialukupiiri
  - Lopputulemana mediakasvatussuunnitelma jossa pohdittiin kirjaston ja Mikkelin kirjaston roolia mediakasvatuskentällä sekä kartoitettiin paikallisia yhteistyökumppaneita

KIRJASTO MEDIAKASVATUSKENTÄLLÄ

Kuvaaja: Eija Nevalainen, Mikkelin seutukirjasto

KIRJASTO AIKUISVÄESTÖN MEDIALUKUTAIDON TUKIJANA

TIEDONSAANNIN TUKEMINEN

painettujen ja digitaalisten
mediasisältöjen saavutettavuus,
digiopastaminen

TULKINNAN TAITOJEN TUKEMINEN

mediatekstien ymmärtämisen,
tulkinna, analysoinnin ja
kriittisen arvioinnin
taitojen tukeminen

SISÄLLÖN- TUOTTAMISEN TUKEMINEN

viestinnän ja mediasisältöjen
tuottamisen taitojen tukeminen

KEINOT & KONSTIT

TIEDONSAANTI, SISÄLLÖT

- arjen asiakaspalvelutilanteissa tapahtuva neuvonta.
- tiedonhaun opastus asiakaspalvelussa
- kirjaston laitteiden käytön opastus (skannerit, tietokoneet, digitointi- ja mikrofilmilaitteet)
- Lukuneuvoja-palvelu (vinkkejä ja uusia eväitä lukuharrastukseen)
- verkkosivujen itsenäisesti käytettävät materiaalit

- digiopastus, joka voi tapahtua yhteistyössä muiden tahojen kanssa, esimerkiksi verkkokirjaston ja e-aineistojen käytön opastus, tiedonhaku verkossa, erilaisten nettipalveluiden käyttö (esimerkiksi verkkopankit, kanta.fi, matkojen varaaminen verkossa)
- Mikkelissä ns. Tietotunnit

DIGI- OPAS

Tieto- tunnit

informaatikon vastaanotto

DIGI- TALKKARI

KEINOT & KONSTIT TULKINTA

- Kirjasto voi tarjota alustuksia ja luentotyyppejä tietotuokioita paikan päällä ja verkossa
- mikäli yksilöopastamista, mediakriittisyyttä voi tuoda keskustelussa esille
- Malleja medialukutaitojen tukemiseen on mahdollista ottaa myös kirjaston perinteisemmistä työmuodoista kirjamedian parissa.
- mielenkiintolähtöisyys
- LUKULUX!
- helppous, erilaiset testit joita voi tehdä kännykällä?
- Johannan puheenvuorosta: “emme voi pakottaa tietoa ihmisten päähän”, saadaanko se salakavalasti 😊

Case: MEDIALUKUTAIPAJA

- Hankkeen aikana aikuisväestöä varten luotiin tunnin mittainen medialukutaitoa tukeva kokonaisuus, johon sisältyi medialukutaidon tietoisuus ja työpajatyypinen työskentely.
- Tuokion tarkoituksena oli johdatella medialukutaidon ydinalueiden, mediatekstien ymmärtämisen, tulkinnan ja analysoinnin sekä sisältöjen kriittisenkin tarkastelun pariin. Tuokiossa käsiteltiin erilaisia mediatekstejä, median tarkoitusperiä ja toimintatapoja ja luotettavia ja epäluotettavia tiedonlähteitä ja sivustoja. Päähuomio oli verkkomateriaaleissa ja eritoten uutisissa.
- Työpajatyöskentely oli vuorovaikutteista.
- Tietoisuus työpajoihin toteutettiin kolmessa eri yhteydessä:
  - Ristiinan Eläkeläiset ry:n kokoontumisessa Ristiinan palvelukeskuksessa (n. 30 osallistujaa),
  - SeniorSurf-tapahtumassa Mikkelin Omatorilla (36 osallistujaa) ja
  - Mediataitoviikolla kirjaston eri toimipisteissä (27 osallistujaa).
- Hyvä kontaktoida suoraan ns. valmiita ryhmiä.

Case: AAMUN UUTISTUOKIO

- “medialukupiiri”
- uutistuokioiden tarkoituksena oli koota asiakkaita keskustelemaan päivän lehtien äärelle (sanoma- ja iltapäivälehtiä) ajankohtaisista uutisaiheista. Vapaamuotoista keskustelua oli tarkoitus ohjata myös tuomalla mukaan mediataitoja vahvistavia huomioita.
- Jokaiselle kolmesta kokoontumiskerrasta oli suunniteltu oma sisältönsä: erilaiset mediatekstit ja lehtitekstien tyypit (uutistekstit, kolumni, mielipidekirjoitukset), medioiden erilaiset tavat viestiä sisällöistä sekä uutisaiheiden valikointi ja otsikointi.
- Kokoontumiset tapahtuivat kahden viikon välein arkipäivinä aamun pääkirjaston toisen kerroksen aulassa kahvilamaisessa tilassa. Lehtien osalta tehtiin yhteistyötä Länsi-Savon kanssa.
- syksyllä 2020 aloitettiin Hirvensalmen kirjastossa "aamukahvilehtipiiri", joissa samaan tapaan kokoonnutaan lehtien ja niistä kumpuavan keskustelun äärelle.

KÄYTÄNNÖN KOKEMUKSIA UUTISTUOKIOSTA

- Tulee pyrkiä luomaan säännöllisesti kokoontuva, toisilleen tuttu porukka, jolloin kynnyksen oma äänen käyttämiselle on mahdollisemman matala
- Spontaani keskustelu ei aina välttämättä seuraa päivän agenda ja keskustelun aiheet voivat liittyä johonkin täysin muuhun, kuin mediasisältöihin
- Lehtilukupiirillä on myös sosiaalinen ulottuvuus: tarjotaan mielekäs mahdollisuus tavata muita ihmisiä ja luodaan yhteisöllisyyttä
- Tarjoilu on tärkeää, se luo luontevan vapautuneen kahvilamaisen tunnelman, mikä helpottaa vuorovaikutusta ryhmän jäsenten kesken
- Vaikka ryhmä olisi Kuinka itseohjautua, kaivattiin myös ryhmänvetäjää, kirjaston edustajaa osallistumaan keskusteluihin aiheita tarjoamalla

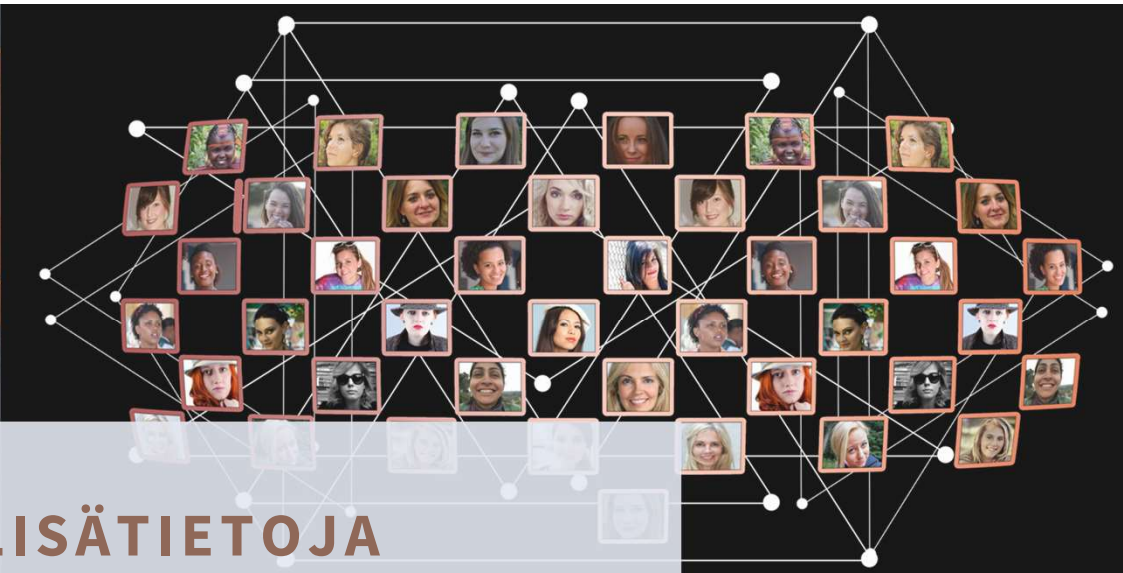
KEINOT & KONSTIT

SISÄLLÖNTUOTTAMINEN

- Kirjaston mediakasvatus voi antaa tukea esimerkiksi sähköpostin käyttöön ja sosiaalisessa mediassa viestimiseen ja toimimiseen tai vaikkapa mielipidekirjoitusten tai kirja-arvostelujen laatimiseen.
- Kirjasto voi myös tarjota käyttämissään sähköisissä medioissa tilaa asiakkaiden tuottamille sisällöille. Vertaisvinkkaukset tai sosiaalisessa mediassa käytävä kirjallisuuskeskustelu tukevat viestintää ja omien mediasisältöjen uottamista.
- Aikuisille suunnatut sanataidepajat ja kirjoittajapiirit rohkaisevat itseilmaisuun. Miten muut mediasisällöt?
- Itseilmaisuun rohkaisevat erilaiset sanataideohjaukset ja kirjoittajapiirit. Viestimiseen liittyvät myös eettiset kysymykset kuten hyvät käytöstavat internetin viestintäareenoilla, netiketti, ja esimerkiksi tekijänoikeuskysymysten tunteminen omia mediasisältöjä tuottaessa.

Case? DIGITARINAPAJA

- Osana hanketta suunniteltiin myös digitaitoja monella ulottuvuudella tukeva tarinapaja, jossa tuetaan omien mediasisältöjen tuottamista ja itseilmaisua.
- Työpajatyypin työskentelyn on tarkoitus rakentaa oman elämäntarinan tai vaikkapa paikkakunnan historian kokoamiseen digitaaliseen, audiovisuaaliseen muotoon – pienoiselokuvaksi. Työskentely tapahtuu tableteilla ja iPadeilla.
- Toteutukseen käytetään internetissä saatavilla olevaa ilmaista iMovie-ohjelmaa. Projektin aikana on mahdollista harjaantua mm. tarinan rakentamisessa ja itseilmaisussa, kuvankäsittelytaidoissa, digitoinnissa, kuva-arkistojen käyttötaidoissa (Kansallisarkisto) ja tekijänoikeuskysymyksissä.
- Projektin tarkoitus on yhteisen muistelun äärelle. Projektin on suunniteltu toteutettavaksi neljällä 1,5 tunnin kokoontumiskerralla.
- Toteutus siirtyi aikataulutushaasteiden takia ensin keväälle 2020 ja sitten Koronan takia aikaan X

KIITOS, JA LISÄTIETOJA

katja.valjakka@sivistys.mikkeli.fi
petri.Suovalkama@sivistys.mikkeli.fi

